

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยนับว่ามีความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติอันแสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (พันธินีย์ วิหคโต 2538 : 55) การปลูกฝังภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติให้แก่เยาวชนทุกคนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมาย ช่วยสร้างความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อีกทั้งยังเป็นรากฐานของความเจริญในทุกด้าน นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด วัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และสร้างความเป็นเอกภาพอย่างหนึ่งของประเทศไทย (บังเอิญ สร้อยกล่อม 2540 : 1) ดังนั้นลูกหลานไทยทุกคนควรจะได้รับ การปลูกฝังให้มีทักษะในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถที่จะใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และการถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาระและบทบาทสำคัญนี้คงจะต้องตกกับสถาบันทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็น การศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่สุดในการที่จะปลูกฝังหรือพัฒนาผู้เรียนให้ เกิดทักษะทางภาษาที่ถูกต้อง (วรรณวิไล พันธุ์สีดา 2538 : 35)

จากสภาพการณ์ปัจจุบัน เราพบความเปลี่ยนแปลงรอบตัวเป็นไปอย่างรวดเร็ว กระแสความเปลี่ยนแปลงทำให้เราได้รับข้อมูลข่าวสารมากเกินไป การพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเยาวชน โดยฝึกให้เด็ก คิดเป็น รู้จักใช้วิจารณญาณในการตัดสินปัญหา รวมทั้ง มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ การช่วยให้เด็กรู้จัก พิจารณาอย่างไตร่ตรอง รู้จักการอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นสิ่งที่ครูสอนภาษาควรคำนึงถึง (กุลยา เบญจกาญจน์ 2538 : 120) จะเห็นได้ว่า การอ่านอย่างวิเคราะห์เป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้อง ได้รับการพัฒนาจนเกิดเป็นนิสัย เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับ สุนันท์ ประสานสอน (2544 : 1) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการ ดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุคที่ข้อมูลข่าวสารแพร่ไปได้อย่างรวดเร็วและมีสื่อการอ่าน หลากหลายรูปแบบเช่นปัจจุบัน สภาพเหตุการณ์เช่นนี้เอื้อให้ทุกคนสามารถใช้การอ่านเป็น เครื่องมือแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ต้องการได้เป็นอย่างดี

ทักษะการอ่านเป็นความสามารถที่จะนำความรู้ ความคิดเข้าสู่ตัว ส่วนทักษะการเขียนเป็นการนำความรู้จากตัวเองถ่ายทอดสู่คนอื่น หรือเป็นการแสดงออกทางความคิดและความรู้สึกต่างๆ โดยทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากขึ้นทุกวันในสังคมที่กำลังเจริญก้าวหน้า การสื่อสารและการติดต่อระหว่างกันของคนหมู่มากไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในขณะที่โอกาสที่จะใช้การพูดมีน้อยกว่าไม่สามารถทำได้อย่างกว้างขวางและเป็นหลักฐานเท่ากับการเขียน การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจต่างๆต้องอาศัยการเขียนทั้งสิ้น นอกจากนี้การเขียนยังเป็นสื่อและเครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาทุกสาขาวิชา การที่จะเขียนเพื่อการสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนจะต้องรู้จักลักษณะของภาษาและวิธีการเขียนเพื่อให้การเขียนนั้นสามารถเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเขียนจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน (บังเอิญ สร้อยกล่อม 2540 : 24)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงกำหนดให้มีการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน โดยถือเป็นเกณฑ์ข้อหนึ่งในการวัดและประเมินผลการผ่านช่วงชั้น และการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่าน หนังสือ เอกสาร และสื่อประเภทต่างๆได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว แล้วนำมาคิดสรุปเป็นความรู้ ความเข้าใจของตน ความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน ซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเหล่านั้นด้วยการเขียนสื่อความที่สะท้อนถึงสติปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาและมีสำนวนภาษาที่ถูกต้อง มีเหตุผล และลำดับขั้นตอนในการนำเสนอที่สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับของมาตรฐานช่วงชั้นอย่างแท้จริง เกณฑ์การประเมินที่กำหนดขึ้นดังกล่าวเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะมาตรการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียนสื่อความอันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในทุกด้านอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันก็ยังเป็นมาตรการเพื่อแก้ปัญหาความอ่อนด้อยของความสามารถในการเขียนสื่อความของผู้จบการศึกษาทุกระดับอีกด้วย (ศักดิ์พงษ์ นิลไพรัชและ คณะ 2546 : 20) จะเห็นได้ว่าการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทยในอนาคต

จากผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานระดับชาติ (N.T.) ของเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า คุณภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2549 : 17) สอดคล้องกับผลการประเมิน ของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในมาตรฐานที่ 4 "ผู้เรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์" ที่พบว่าโรงเรียนต่างมีผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นสิ่งที่คุณภาพการศึกษาและผู้สอนต้องหาแนวทาง พัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะในด้านนี้ และการวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งที่จะทำให้ทราบได้ว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอยู่ในระดับใด การวัดผลและ ประเมินผลต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน เพื่อช่วยให้ผลการประเมินมีความ น่าเชื่อถือ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ การที่จะใช้ เครื่องมือวัดผลแต่ละแบบให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพและวัดได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักเลือกใช้เครื่องมือวัดให้เหมาะสม นักวัดผลและประเมินผลใน ปัจจุบันได้ให้ความสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพเชื่อถือได้และวัดได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเรื่องของการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนซึ่งจัดเป็นเรื่องใหม่ สำหรับการศึกษารองของไทย

โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนในกลุ่มจำนวน 7 โรงเรียน มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับพื้นฐานให้กับ นักเรียนและทุกโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย เท่าที่ผ่านมา เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ยังไม่ได้ทำการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอย่างเป็นระบบ ทั้งๆที่เป็นทักษะที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพและเป็น องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า เท่าทันกับเทคโนโลยีที่ หลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว และสามารถนำเทคโนโลยีต่างๆให้เป็นประโยชน์กับประเทศชาติได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย เขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จึงสนใจพัฒนาแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย เขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยคาดว่าผลการวิจัยนี้จะทำให้ได้เครื่องมือที่จะเป็นประโยชน์ต่อ ครูผู้สอนในการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การประเมินการผ่านช่วงชั้นที่

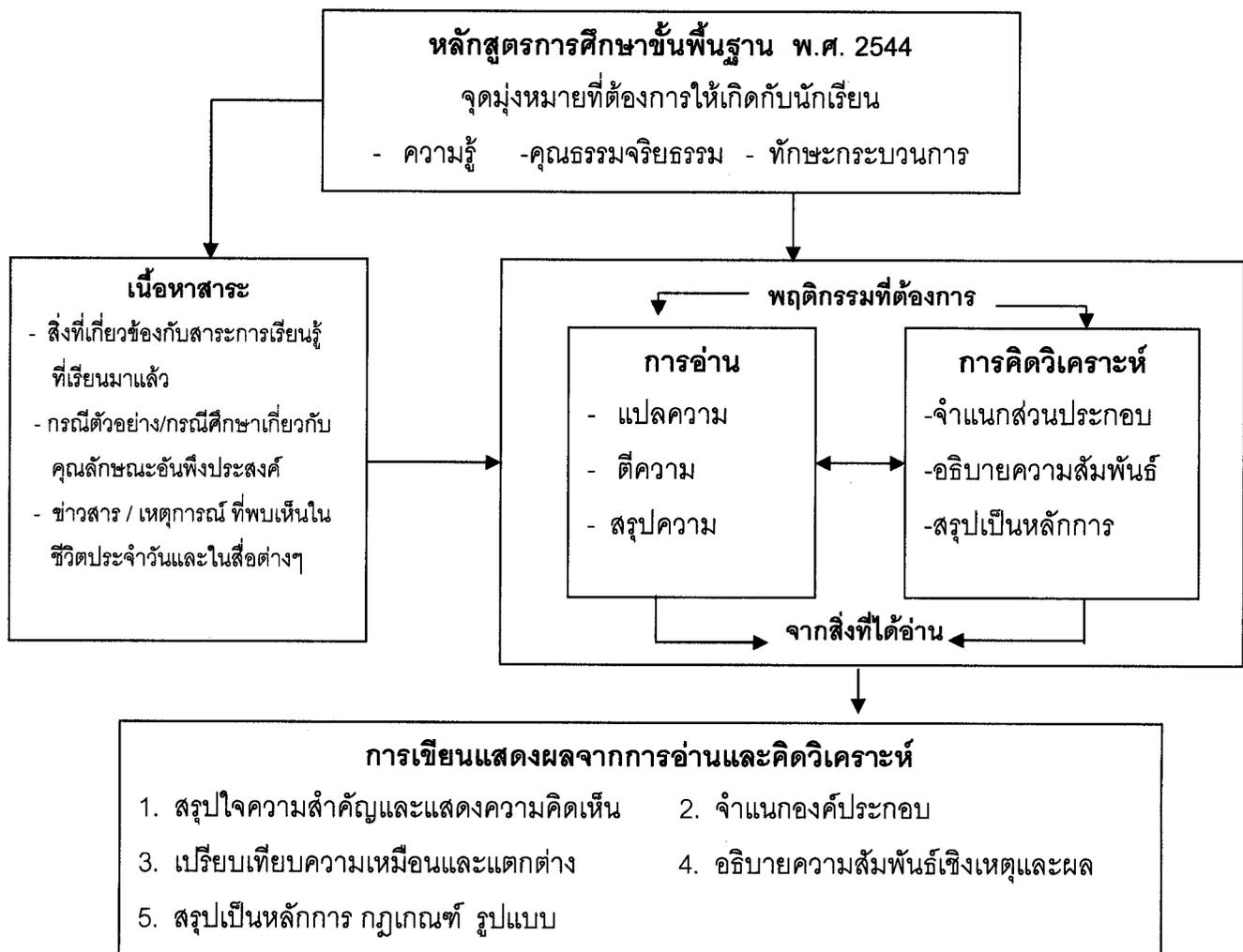
1 ของนักเรียนและเป็นแนวทางให้ช่วงชั้นอื่นในการสร้างแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแบบประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนในกลุ่มบึงทมาลัย เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนในกลุ่มบึงทมาลัย เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนในกลุ่มปัทมาลัย เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มี
ขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาใน
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ในโรงเรียนในกลุ่มปัทมาลัย เขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดตรีพาราสิมาเขต โรงเรียน
ลาดประทุมคงคาราม โรงเรียนลาดบัวหลวง"ประชาบรลือฤทธิ์" โรงเรียนวัดปทุมวัน(ไฉนกร
ประชาอนุสรณ์) โรงเรียนวัดลาดบัวหลวงสหมิตรศึกษา โรงเรียนสัตตปทุมบำรุงและ
โรงเรียนวิทยานนท์

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

แบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินการผ่าน
ช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 แบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นเพื่อประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 ใช้ประเมินการผ่านช่วงชั้นที่ 1 เป็นแบบสอบแบบเขียนตอบ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1
การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนจากข้อมูลที่เป็นรูปภาพ และสัญลักษณ์ จำนวน 3 ข้อคำถาม
ตอนที่ 2 การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนจากข้อมูลที่เป็นข้อความ จำนวน 5 ข้อคำถาม รวม
ทั้งหมด 8 ข้อคำถาม

6.2 การอ่าน หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษร
ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิด และสามารถนำเสนอถ้อยคำหรือความคิด นั้นๆไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์ได้ แบ่งความสามารถในการอ่านออกเป็นพฤติกรรมเป็น 3 ลักษณะ คือ

6.2.1 การแปลความ หมายถึง การถ่ายทอดหรือเรียบเรียงข้อมูลใหม่ให้คงสาระเดิม โดยใช้สำนวนภาษาหรือวิธีการของตนเอง

6.2.2 การตีความ หมายถึง การบอกความหมายที่แฝงหรือไม่ได้บอกไว้ตรงๆ ของคำหรือข้อความ

6.2.3 การสรุปความ หมายถึง การนำใจความสำคัญของข้อความมารวบรวมแล้วเรียบเรียงข้อความใหม่เพื่อนำเสนออย่างสั้นๆ

6.3 การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยๆ และหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงและความสำคัญหรือหลักการของข้อมูลนั้น แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

6.3.1 การจำแนกส่วนประกอบ หมายถึง การคิดแยกแยะหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราวที่อ่าน

6.3.2 การอธิบายความสัมพันธ์ หมายถึง การคิดหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบโดยใช้ความคิดเชื่อมโยงเหตุผล สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ

6.3.3 การสรุปเป็นหลักการ หมายถึง การคิดพิจารณาองค์ประกอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแล้วค้นหาหลักการ กฎเกณฑ์

6.4 การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ความรู้สึกต่างๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจ ความรู้ ความคิดและความรู้สึกของผู้ที่สื่อออกมาทางตัวอักษร แบ่งเป็น 5 ลักษณะ คือ

6.4.1 การสรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็น หมายถึง การเรียบเรียงข้อความใหม่จากสิ่งที่อ่านอย่างสั้นๆ และสามารถเสนอแนวคิดเพิ่มเติมอย่างมีเหตุผล

6.4.2 การจำแนกองค์ประกอบ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อยๆ อย่างชัดเจนเป็นการแยกแยะเพื่อหาส่วนประกอบ รายละเอียดหรือประเด็นสำคัญ

6.4.3 การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง หมายถึง การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างประเด็น จากข้อมูลที่กำหนดให้

6.4.4 การอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล หมายถึง การอธิบายสาเหตุหรือผลลัพธ์อย่างมีเหตุผล มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับข้อมูลที่กำหนดให้

6.4.5 การสรุปเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ รูปแบบ หมายถึง การแสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากสิ่งที่อ่านโดยสรุปเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ หรือ รูปแบบ

6.5 โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดตรีพาราสีมาเขต โรงเรียนลาดประทุมคงคาราม โรงเรียนลาดบัวหลวง"ประชาบวรลือฤทธิ์" โรงเรียนวัดปฐมวัน(โสณิกรประชาอนุสรณ์) โรงเรียนวัดลาดบัวหลวงสหมิตรศึกษา โรงเรียนสัตตปทุมบำรุงและโรงเรียนวิทยานนท์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย เขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้รับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ด้วยแบบประเมินที่มีคุณภาพ

7.2 ครูผู้สอนในกลุ่มเป้าหมาย เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีแบบการประเมินไปใช้ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนได้อย่างเชื่อมั่นและเที่ยงตรง

7.3 โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีแนวทางและรูปแบบในการสร้างแบบประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสำหรับช่วงชั้นอื่น

7.4 โรงเรียนอื่น ๆ สามารถนำแบบการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนให้เหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษาของตน